

Geregistreerd partnerschap in Nederland; een verkennend onderzoek

Van Dijk, Van Soomeren en Partners

Amsterdam, Van Dijk, Van Soomeren en Partners, 1999

Samenvatting

In het onderzoek is nagegaan hoeveel mensen gebruik gemaakt hebben van de mogelijkheid van een geregistreerd partnerschap, welke redenen men daarvoor heeft en de consequenties van de keuze. Gezien de aard en omvang van het onderzoek -een quick scan onder 153 geregistreerde partnerschappen- moeten de resultaten worden beschouwd als indicaties.

Aantallen en kenmerken geregistreerde partners

- Van januari tot december 1998 zijn 4237 geregistreerde partnerschappen gesloten, ongeveer gelijk verdeeld over man/man-, vrouw/vrouw- en man/vrouw-relaties.
- De partners zijn gemiddeld ouder, hoger opgeleid, en vaker tweeverdiener dan de gemiddelde Nederlander die voor het eerst in het huwelijk treedt. Bijna de helft van alle partners heeft niet eerder samengewoond en is ook niet gehuwd geweest. Bij ca. een derde van alle geregistreerde partnerschappen (bij man/vrouw-paren de helft) zijn kinderen betrokken, waarbij het veelal gaat om kinderen uit een vroegere relatie.
- Gemiddeld 40% van alle paren had voor de partnerschapsregistratie een samenlevingscontract gesloten. Slechts 16% heeft partnerschapsvoorwaarden laten opstellen.

Redenen voor partnerschapsregistratie

Meer dan de helft van de geregistreerden zegt het partnerschap vooral te hebben gesloten om financieel/praktische redenen: met name erfenis, pensioen en het kopen van een huis. Bij man/vrouw-paren ligt dit percentage zelfs op 70%. Gevoelsmatige overwegingen waren vooral erkenning naar elkaar en maatschappelijke erkenning.

De belangrijkste reden om niet voor het huwelijk te kiezen (voor mensen van verschillende sekse) is een afkeer van het huwelijk als traditioneel instituut.

Wanneer het huwelijk opengesteld wordt voor personen van dezelfde sekse, dan zegt zo'n 60% van de paren van gelijke sekse hun partnerschap om te zullen laten zetten in een huwelijk. Als belangrijkste redenen worden aangegeven dat het huwelijk een zwaardere gewicht heeft, en dat het huwelijk een symbool is voor volledige gelijkwaardigheid.

Consequenties van geregistreerd partnerschap; geen knelpunten

Er zijn uit het onderzoek geen knelpunten gebleken in relatie tot de partnerschapsregistratie. Slechts hier en daar is sprake van onbekendheid met het fenomeen in de maatschappij en bij instanties (pensioenfonds, belastingdienst).

De meeste partners zeggen zich over de consequenties van het aangaan van een geregistreerd partnerschap te hebben laten voorlichten. Desalniettemin kan een derde van de geënquêteerden geen enkele consequentie noemen. Wanneer wel consequenties genoemd worden, zijn dat vooral onderhoudsplicht, gemeenschap van goederen, alimentatieplicht en gevolgen voor de erfenis.

Conclusie

Uit het aantal geregistreerde partnerschappen kan worden geconcludeerd dat er behoefte bestaat aan een op het huwelijk gelijkend instituut. Het aantal registraties is hoger dan verwacht werd tijdens de voorbereiding van de wet. Het aantal paren van verschillende sekse is opvallend groot. Zij kiezen vooral voor een geregistreerd partnerschap om financieel/praktische redenen. Veel paren van dezelfde sekse geven echter aan dat zij alsnog in het huwelijk willen treden als dat mogelijk wordt gemaakt. Trouwen wordt niet noodzakelijk geacht in verband met rechtsgevolgen en evenmin voor de komst van kinderen, maar vooral vanwege het zwaardere gewicht dat paren toekennen aan het huwelijk.